

Dosarul nr. 3r-406/21
2-19087742-01-3r-24122021

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – O. Țurcan
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Clima, E. Palanciuc

DECIZIE

29 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, persoană terță Societatea pe Acțiunii „Moldtelecom” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din data de 10 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, din motivul depunerii motivării apelului tardiv,

constată:

La 04 aprilie 2019 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus acțiune împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, persoană terță SA „Moldtelecom”, prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului de Administrație nr. 8 din 06 februarie 2019 „privind stabilirea și publicarea condițiilor de acces”.

Prin hotărârea din data de 04 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, persoană terță SA „Moldtelecom” cu privire la contestarea actului administrativ. (f.d. 67,76-87)

La 31 iulie 2020, prin intermediul oficiului poștal, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond. (f.d. 70)

La 20 aprilie 2021 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus apel motivat, solicitând casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii. (f.d.113-117).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 10 noiembrie 2021 a declarat inadmisibil apelul depus de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, deoarece

motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 323, alin. (2) din Codul administrativ. (f.d.154-156)

La 06 decembrie 2021 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, anularea încheierii contestate, dispunerea primirii în procedură a apelului depus împotriva hotărârii din data de 04 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 164-166)

În motivarea recursului ÎS „Calea Ferată din Moldova” a menționat că a respectat termenul de prezentare a apelului motivat, indicând că a recepționat hotărârea motivată la data de 25 martie 2021, fapt conformat prin avizul de recepție. Astfel, prin depunerea la 20 aprilie 2021 a apelului motivat a respectat termenul de contestare de 30 de zile de la data comunicării hotărârii motivate.

Întreprinderea recurentă a mai menționat că este eronată concluzia instanței de apel privind recepționarea hotărârii motivate prin intermediul poștei electronice, ori în cererea de apel nemotivată depusă la data de 31 iulie 2020 este indicată doar adresa poștală a întreprinderii, fără indicarea adresei electronice, prin intermediul căroră să fie comunicate actele de procedură.

Curtea Supremă de Justiție prin intermediul poștei electronice a expediat pentru notificare Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și persoanei terțe SA „Moldtelecom” copia recursului depus de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” împotriva încheierii din 10 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referință.

La 28 decembrie 2021 Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației a depus referință asupra recursului înaintat de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, prin care a solicitat respingerea recursului cu menținerea încheierii contestate.

În corespundere cu articolul 241, alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată, care a emis încheierea contestată, în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 10 noiembrie 2021, a notificat-o ÎS „Calea Ferată din Moldova” la 19 noiembrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la fila dosarului 160.

Instanța de recurs reține că ÎS „Calea Ferată din Moldova” s-a conformat prevederilor legale și în termen a depus recursul împotriva încheierii din data de 10 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 243, alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că ÎS „Calea Ferată din Moldova” la 04 aprilie 2019 a depus prezenta acțiune îndreptată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, persoană terță SA „Moldtelecom”.

Prin hotărârea din data de 04 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”. (f.d. 67,76-87)

La 31 iulie 2020, prin intermediul oficiului poștal, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, iar la 20 aprilie 2021 a depus apel motivat, solicitând casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii. (f.d. 70,113-117).

Prin încheierea din data de 10 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, deoarece motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 323, alin. (2) din Codul administrativ. (f.d.154-156)

ÎS „Calea Ferată din Moldova” a criticat soluția instanței de apel, indicând că a prezentat motivarea apelului în termen.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 10 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, ori în corespundere cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2).

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (2) motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru depunerea apelului motivat este prevăzut de o normă imperativă. Așa, art. 232, alin. (2) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului motivat este determinat doar de un singur eveniment – de la data notificării hotărârii motivate.

În conformitate cu art. 96, alin. (1) din Codul administrativ notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din materialele dosarului rezultă că hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani fost pronunțată la data de 04 iulie 2020. La 25 noiembrie 2020 instanța de fond, prin intermediul poștei electronice, a expediat participanților la proces hotărârea motivată. (f.d. 88-90)

Întreprinderea recurentă a invocat dezacordul cu această modalitate de comunicare a actului de procedură, indicând că în cererea de apel nemotivată a indicat doar adresa poștală nu și adresa electronică la care să fie expediată corespondența.

Instanța de recurs respinge ca neîntemeiat acest argument, ori analizând forma și conținutul cererii de chemare în judecată și a cererii de apel nemotivate, depuse de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, se atestă că în antetul cererii este indicată, atât adresa poștală, cât și adresa electronică, iar instanța de fond în temeiul art. 96, alin. (1) din Codul administrativ a ales modalitatea de notificare a hotărârii motivate printr-o formă de comunicare rapidă și eficientă din punct de vedere a costurilor, și anume, prin intermediul poștei electronice oficiale a participanților la proces, mai ales că în perioada procesului judiciar în instanța de fond a fost utilizată anume această formă de comunicare.

Conform art. 63, alin. (1) din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil (în redacția actuală a Codului civil art. 383-390).

La rândul său, art. 385 din Codul civil prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Articolul 389 din Codul civil prevede că dacă ultima zi a termenului este o zi de duminică, de sâmbătă sau o zi care, în conformitate cu legea în vigoare, la locul executării obligației este zi de odihnă, termenul expiră în următoarea zi lucrătoare.

Coroborând normele legale precitate, se constată că în condițiile speței începutul curgerii termenului de depunere a motivării apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării hotărârii motivate, adică ziua de 25 noiembrie 2020, iar ultima zi fiind data de 28 decembrie 2020, ora 24.00, care este ziua imediat lucrătoare.

Însă, distinct acestor circumstanțe, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a prezentat Curții de Apel Chișinău motivarea apelului abia la 20 aprilie 2021, mult peste termenul de contestare. Astfel, este în afara oricărui dubiu că ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a depus motivarea apelului în termenul legal prevăzut la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, deși, de la momentul notificării hotărârii motivate a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de acest drept procedural și a depune motivarea apelului în interiorul termenului legal.

În urma celor constatate Colegiul menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Colegiul consideră că, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ ÎS „Calea Ferată din Moldova”, inițiind acțiune în instanța de judecată, avea obligația

prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă să se intereseze de soarta dosarului și să depună apelul motivat în termen. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a drepturilor de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (2) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În conformitate cu prevederile art. 65, alin. (1) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen.

Din materialele dosarului rezultă că ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a beneficiat de dreptul prevăzut la art. 65, alin. (1) din Codul administrativ și nu a solicitat instanței de apel repunerea în termenul de declarare a apelului, ori o asemenea solicitare în apelul motivat, depus peste termen, nu este inserată.

Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În lumina acestor circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” împotriva hotărârii din data de 04 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conjunctura situației de fapt constatată de instanța de recurs și concluziile trase profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Se menține încheierea din data de 10 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, persoană terță Societatea pe Acțiuni „Moldtelecom” cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh